

مروری بر رویکردهای

نوین تامین مالی

(راهنمایی عملی برای استارت آپ ها و کسب و کارهای نوپا)

نویسندگان:

محمد رضایی - لیلا پاک پرور

انتشارات نسل روشن

سرشناسه: رضایی، محمد، ۱۳۵۸ فروردین -

عنوان و نام پدیدآور: مروری بر رویکردهای نوین تامین مالی (راهنمایی عملی برای استارت آپ‌ها و

کسب و کارهای نوپا) / نویسنده محمد رضایی، لیلا پاک‌پرور.

مشخصات نشر: تهران: نسل روشن، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۳۰۰: جدول، نمودار.

شابک: ۳۰۰۰۰۰ ریال ۲-۵۹-۶۱۶۹-۶۷۸-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: کسب و کار خرد -- امور مالی

موضوع: Finance -- Small business

موضوع: جذب سرمایه -- ایران

موضوع: Iran -- Absorptive capacity (Economics)

موضوع: جذب سرمایه

موضوع: Absorptive capacity (Economics)

موضوع: کسب و کار خرد -- ایران -- امور مالی

موضوع: Finance -- Small business

شناسه افزوده: پاک‌پرور، لیلا، ۱۳۸۷ -

رده بندی کنگره: ۴۱۷۹۷/۲۷ HG

رده بندی دیویی: ۶۵۸/۱۵۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۹۵

نام کتاب: مروری بر رویکردهای نوین تامین مالی (راهنمایی عملی برای استارت آپ‌ها و کسب و کارهای نوپا)

ناشر: انتشارات نسل روشن

نویسندگان: محمد رضایی - لیلا پاک‌پرور

صفحه آرای و طرح جلد: علیرضا زمانی

چاپ و صحافی: آرمانسا

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰,۰۰۰ تومان

شابک: ۲-۵۹-۶۱۶۹-۶۷۸-۹۷۸

آدرس: تهران - میدان انقلاب، مابین خیابان فخر رازی و خیابان دانشگاه، خیابان شهید سهری، پلاک ۶۱ طبقه

www.nasleroshan.ir

چهارم واحد B ۴۴ ۶۶۹۵۳۱۲۶

تمامی مسئولیت‌ها و حقوق مادی این اثر متعلق به نویسندگان می‌باشد.

هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ و برداشت تمام یا قسمتی از اثر را به صورت چاپ، فتوکپی و... را ندارد و متخلفین به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

پیشگفتار	۱۷
فصل اول - درآمدی بر سرمایه گذاری و تامین مالی کسب و کارها	۲۱
۱-۱ مقدمه	۲۱
۲-۱ بازار سرمایه	۲۲
۱-۲-۱ بانک سرمایه گذاری	۲۴
۲-۲-۱ وظایف شرکت های تامین سرمایه	۲۸
۳-۲-۱ نقش شرکت های تامین سرمایه در بازار سرمایه و پول ایران	۳۰
۴-۲-۱ نقش شرکت های تامین سرمایه در تامین مالی شرکت ها	۳۲
۵-۲-۱ تامین مالی در اقتصاد ایران	۳۳
۱-۵-۲-۱ شرکت های تامین سرمایه دارای حق فعالیت در ایران	۳۷
۲-۵-۲-۱ محیط قانونی فعالیت شرکت های تامین سرمایه	۳۸
۳-۵-۲-۱ درآمدهای شرکت های تامین سرمایه	۳۸
۴-۲-۱ اثر روش تامین مالی بر رشد سودآوری بنگاه ها	۴۰
۷-۲-۱ وضعیت تامین مالی و رشد بنگاه ها در ایران	۴۵
۸-۲-۱ نقش بازار سرمایه در رشد اقتصادی و ایجاد اشتغال از منظر تنوعی های اقتصادی	۴۸
۳-۳-۱ کسب و کارها و مسئله ی تامین مالی	۴۹
۱-۳-۱ مروری بر کسب و کارهای نوپا	۴۹
۲-۳-۱ اهمیت نوپاها (استارت آپ ها)	۵۱
۳-۳-۱ نقش سرمایه در موفقیت استارت آپ ها و کسب و کارهای نوپا	۵۳
۴-۳-۱ دلیل اهمیت سرمایه برای کسب و کارهای نوپا	۵۵

۵۷	۵-۳-۱ ساختاری برای جذب سرمایه:
۵۷	۱-۵-۳-۱ سرمایه و ایده سرگردان:
۵۹	۶-۳-۱ صنعت سرمایه گذاری در کسب و کارهای نوپا:
۶۰	۷-۳-۱ چرخه سرمایه گذاری در استارت آپ ها:
۶۲	مراحل سرمایه گذاری در استارت آپ:
۶۲	۱-۷-۳-۱ پشیمان اول: مرحله کشت ایده:
۶۲	۲-۷-۳-۱ پشیمان دوم: سرمایه گذاران فرشته:
۶۳	۳-۷-۳-۱ پشیمان سوم: سرمایه گذاری ریسک پذیر:
۶۵	۴-۷-۳-۱ پشیمان چهارم: مرحله عرضه به بورس:
۶۶	۵-۷-۳-۱ شتابدهنده ها:
۶۷	۸-۳-۱ سرمایه گذاری جهانی در استارت آپ ها:
۷۰	۹-۳-۱ سرمایه گذاری کشورها در استارت آپ ها:
۷۲	۱۰-۳-۱ نگاهی دیگر به مراحل مختلف عمر استارت آپ و سرمایه گذاران:
۷۴	۱۱-۳-۱ مدلی برای بومی سازی مراحل و میزان سرمایه گذاری در کشور:
۷۶	۱۲-۳-۱ ریسک های سرمایه گذاری در استارت آپ ها:
۷۹	۱۳-۳-۱ ریسکها و پاداشهای کار آفرین (کسب و کار متقاضی تأمین مالی):
۸۰	۱۴-۳-۱ ریسکها و پاداشهای درگاه واسطه تأمین مالی:
۸۱	فصل دوم - اهمیت تأمین مالی در موفقیت کسب و کارها:
۸۱	۱-۲ مقدمه:
۸۴	۲-۲ پیشینه تأمین مالی:

۳-۲ شرکت های نوپا و مساله تامین مالی.....	۸۵
۴-۲ چالش های تامین مالی موسسات دانش بنیان.....	۹۰
۱-۴-۲ چالش سود حاصل از سرمایه گذاری.....	۹۰
۲-۴-۲ چالش مدیریتی دانش بنیان.....	۹۰
۳-۴-۲ چالش بهاءگیری عقود اسلامی.....	۹۰
۴-۴-۲ چالش برقراری ارتباطات.....	۹۱
۵-۴-۲ چالش نظارت بر مصرف.....	۹۱
فصل سوم / تامین مالی جمعی.....	۹۳
۱-۳ مقدمه.....	۹۳
۲-۳ تعریف تامین مالی جمعی.....	۹۵
۳-۳ پیشینه تامین مالی جمعی.....	۹۸
اهمیت تامین مالی جمعی.....	۱۰۱
۴-۳ فرایند و بازیگران تامین مالی جمعی.....	۱۰۲
۵-۳ مدل های تامین مالی جمعی.....	۱۰۵
۶-۳ چگونه از طریق Crowdfunding، سرمایه تامین کنیم؟.....	۱۰۹
۷-۳ انواع سرمایه گذاری جمعی.....	۱۱۰
۱-۷-۳ کرافاندینگ تشویقی.....	۱۱۱
۲-۷-۳ کرافاندینگ مبتنی بر نیکوکاری.....	۱۱۱
۳-۷-۳ کرافاندینگ مبتنی بر سهم.....	۱۱۱
۸-۳ نمونه های موفق در استفاده از سرمایه گذاری جمعی.....	۱۱۳

۱۱۵	۸-۲ معرفی سه پلتفرم MicroVentures، GoFundMe و AngelList
۱۲۰	۸-۱-۱ وبسایت‌های خارجی تأمین مالی جمعی (Crowdfunding)
۱۲۰	۹-۳ ریسک‌ها و پاداشهای مشارکت مالی جمعی
۱۲۱	۱۰-۳ تأمین مالی جمعی در کشورهای توسعه یافته
۱۲۲	۱۱-۳ تأمین مالی جمعی در کشورهای مسلمان
۱۲۳	۱۱-۱-۳ تأمین مالی جمعی در ایران
۱۲۵	۱۱-۱-۳ سایت‌های جمع‌سپاری در ایران
۱۲۵	۱۱-۲ آمادگی ایران برای بکارگیری مدل مشارکت مالی جمعی
۱۲۶	۱۲-۳ نکات مهم از منظر سیاست‌گذاری
۱۳۹	فصل چهارم / سرمایه‌گذاری خطرپذیر
۱۳۹	۱-۴ مقدمه
۱۴۰	۲-۴ کلیات سرمایه‌گذاری خطرپذیر
۱۴۳	۱-۲ تعریف سرمایه‌گذاری خطرپذیر
۱۴۷	۲-۲-۴ فرقی بین سرمایه‌گذاری خطرپذیر و سرمایه‌گذاری در سهام خصوصی
۱۴۹	۳-۲-۴ مروری بر روش‌های تأمین مالی شرکت‌ها
۱۵۷	۳-۴ سرمایه‌گذاری خطرپذیر و مراحل تأمین مالی
۱۶۰	۴-۴ درک کارآفرینان از سرمایه‌گذاری خطرپذیر
۱۶۱	۵-۴ ویژگی‌های صندوق سرمایه‌گذاری خطرپذیر (Venture Capital)
۱۶۳	۶-۴ مزایای سرمایه‌گذاری خطرپذیر
۱۶۶	۷-۴ معایب سرمایه‌گذاری خطرپذیر

۱۶۸	۸-۴ مروری بر فرایند سرمای گذاری خطرپذیر
۱۷۳	۱-۷-۴ ایجاد فرصت معامله
۱۷۵	۲-۷-۴ غربالگری اولیه
۱۷۷	۳-۷-۴ فاز اول ارزیابی موشکافانه و بازخورد داخلی
۱۷۹	۴-۷-۴ تکمیل آمایش بیشتر از تصویب
۱۸۰	۵-۷-۴ فاز دوم ارزیابی موشکافانه و تصویب داخلی
۱۸۲	۶-۷-۴ تکمیل معامله
۱۸۲	۷-۷-۴ پایش
۱۸۵	۸-۷-۴ خروج
۱۸۶	۸-۴ لیست وی سی های موفق و ناموفق در اخراج
۱۸۶	۸-۴ نمونه های موفق:
۱۹۵	۱۰-۴ انواع سرمایه گذاران خطرپذیر
۱۹۵	۱۱-۴ سرمایه گذاران خطرپذیر چگونه فعالیت می کنند؟
۱۹۶	۱۲-۴ ضرورت سرمایه گذاری خطر پذیر در ایران:
۱۹۹	فصل پنجم / سرمایه گذار فرشته (انجل)
۱۹۹	۱-۵ مقدمه
۲۰۰	۲-۵ شرایط و ویژگی های یک فرشته کسب و کار
۲۰۲	۳-۵ سرمایه گذار فرشته در مقابل سرمایه گذار ریسک پذیر (VC)
۲۰۵	۴-۵ روش های یافتن یک فرشته سرمایه گذار
۲۰۶	۱-۴-۵ متقاعد کردن سرمایه گذار

۲۰۶	۴-۲ نمونه های موفق:
۲۱۱	فصل ششم / تامین مالی از طریق شتاب دهنده ها
۲۱۱	۶-۱ تعریف شتابدهنده:
۲۱۵	۶-۲ شتابدهنده چکار می کنند:
۲۱۶	۶-۳ چرا شتابدهنده؟
۲۱۸	۶-۴ ده شتاب دهنده ایرانی و اکوسیستمی که بسیار جذاب است:
۲۱۸	۶-۴-۱ شتاب دهنده ادانی و تب استارت آپ:
۲۲۵	۶-۵ لیست شتاب دهنده های مهم خارجی:
۲۳۳	۶-۶ ده سنوالی که توسط سرمایه گذاران بر سیده می شود:
۲۳۸	۶-۷ لیست شتاب دهنده های ایرانی:
۲۴۲	۶-۸ ۲۵ دلیل برای اینکه روی استارت آپ ها سرمایه گذاری نکنند:
۲۴۹	فصل هفتم / سایر روش های تامین مالی کسب و کارها
۲۴۹	۷-۱ نسخه دولتی تامین مالی استارت آپ ها:
۲۵۳	۷-۲ ده ابزار مالی دیگر برای حمایت از SME ها (پنجاه های کوچک و متوسط):
۲۵۹	۷-۳ راه های دیگر تامین مالی:
۲۶۱	۷-۳-۱ سایر روش ها:
۲۶۳	فصل هشتم / درسهایی برای استارت آپ های ایران
۲۶۳	۸-۱ وضعیت سرمایه گذاری در نوپاها (استارت آپ ها) در کشور:
۲۶۵	۸-۲ معرفی شرکت های سرمایه گذار:
۲۶۷	۸-۲-۱ صندوق های سرمایه گذاری غیردولتی:

۲۷۰	۲-۲-۸ جامعه استارت آپ‌های کشور و نهادهای مردم نهاد.....
۲۷۱	۲-۲-۸ دولت.....
۲۷۲	۴-۲-۸ صندوق های سرمایه گذاری.....
۲۷۴	۵-۲-۸ کارآفرینان.....
۲۷۵	۶-۲-۸ رسانه ها.....
۲۷۷	۳-۸ در مرحله ای نوپا (استارت آپ) باید به فکر جذب سرمایه گذار باشد؟.....
۲۷۸	۴-۸ چگونه ارزش ریالی شرکت نوپا برای سرمایه گذار را مشخص کنیم؟.....
۲۸۲	۵-۸ نکاتی برای استارت آپ های نوپا.....
۲۸۵	۶-۸ مباحث تکمیلی.....
۲۸۷	۱-۶-۸ تامین مالی جمعی حلقه مفقوده انجیزه آیین مالی شرکتهای دانش بنیان.....
۲۹۱	منابع.....

پیشگفتار

جذب سرمایه در تمام کشورها برای اهالی استارت‌آپ، یک مشکل بزرگ محسوب شده و این مشکل در ایران دو بعد دارد. چشم آمده جامعه فرهیخته استارت‌آپی ایران پیش از آغاز ورود به حوزه پر پیچ و خم راه اندازی یک استارت‌آپ، نیاز به مطالعه و بینش اولیه ای دارد که امیدوارم با خواندن این کتاب و فراخوانی قواعد آمخته‌های ارزشمند آن بتوانیم روحیه کار آفرینی و پیشرفت در حوزه‌های جهانی را برای همه آماده‌ی ذهن‌های این سرزمین به اشتراک بگذاریم.

این مطالعه که از معدود مطالب انتشار یافته در این حوزه است، در پی بررسی روش‌های تامین مالی در حوزه کسب و کارهای نوپا (استارت‌آپ‌ها) است و می‌تواند نمایی کلی از وضعیت این بحث در کشور و منطقه به خواننده محترم ارائه دهد. نوپاها پدیده‌ای در فضای کسب و کار، بر رسانه‌های دیجیتال و فناوری اطلاعات مبتنی هستند که با توجه به انبساط‌ناپذیری شکل می‌گیرند و با شتاب بسیاری رشد می‌کنند. این شکل تازه از مشاغل، شیوه‌های خاص خود و نسبت بوم (اکوسیستم) متفاوت و پرتحرکی دارد که این به واسطه، تحقق موفقیت و اندازه‌گیری آن، ممکن می‌شود.

سرمایه‌گذاری در نوپا به شیوه‌های مختلف جذب می‌شود. در مرحله نخست معمولاً نوپاها با هزینه شخصی خود یا خانواده، خودگردانی می‌شوند. آنها در مرحله بعد و با پیش‌تر رفتن کار،

به سرمایه بیشتری نیاز دارند تا از طریق افراد سرمایه گذار علاقه مند به این حوزه که به آنها انجیل یا فرشته سرمایه گذار می‌گویند، این سرمایه فراهم شود. این مجموعه معمولاً از میان کارآفرینان موفق، مدیران شرکتها و مؤسسات حوزه‌های مرتبط، همچنین سرمایه داران علاقه مند به ریسک و درآمدهای بالا تشکیل می‌شوند. این مجموعه‌ها هزینه رشد و نهایی شدن کسب و کار نوپا را فراهم می‌کنند. در این بخش شیوه جذب سرمایه گذاری جمعی نیز معرفی و نمونه‌هایی از آن، به اختصار بررسی می‌شود. مرحله بعد، مرحله حضور سرمایه گذاران حرفه‌ای است که در قالب مؤسسات، شرکتها یا صندوقهای سرمایه گذار به شکل حرفه‌ای سرمایه گذاری ریسک پذیر در حوزه شرکت‌های نوپای دارای افق رشد بالا می‌پردازند. این مجموعه‌ها معمولاً سبد تنوعی از شرکت‌های نوپا را گرد هم می‌آورند و با وجود ضریب خطر بالای شکست، تعداد زیادی از این شرکتها را به موفقیت در مجموع با موفقیت درصد کمی از آنها، درصد سودآوری بالایی می‌یابند که از سایر شیوه‌های سرمایه گذاری بالاتر است. این نوع سرمایه گذاری، شیوه‌ها و فرایند خاص خود را دارد که در این مطلب شرح داده شده است. همچنین این مجموعه‌ها به پرداخت مالی اکتفا نمی‌کنند و در فرایند شراکت با نوپا به آن در مدیریت فرایند، تیم سازی، ارتباطی شیوه‌های بازاریابی و درآمدزایی کمک می‌کنند و به این ترتیب زمینه‌های موفقیت حوزه سرمایه گذاری خود را افزایش می‌دهند در ادامه مطلب مراحل مختلف عمر یک نوپا و ورود هر یک از دسته‌های سرمایه گذار، بررسی و برای دادن تصویری از این فرایند یک مدل بومی سازی شده از نظر زمان و مبلغ معرفی شده است. در مطالعات بعدی این مطالعه، تلاش شده است تا مسائل مختلف مطرح در این حوزه، با تکیه بر تجارب کشورانی پیشرو در این حوزه، بررسی و ارائه شود. به ویژه با توجه به ضعف جدی کشور در حوزه سرمایه گذاری فرصه‌های سرمایه گذاری بخش مهمی از مطالب به این حوزه اختصاص یافته است. بررسی شیوه‌های دستیابی به فرشته سرمایه گذار با اشاره به برخی تجارب موفق نظیر اینستاگرام، فرایند و شیوه فعالیت به عنوان فرشته سرمایه گذاری نحوه مذاکره و جذب سرمایه گذار توسط یک استارت آپ و ملاحظات مربوط به آن، همچنین بحث بسیار مهم شیوه ارزش گذاری یک کسب و کار نوپا که سابقه یا بازار تحقیق یافته ای ندارد، در این بخش بحث

و بررسی شده اند و براساس آن حاصل جمع بندی برخی از تجارب این حوزه به عنوان آموزه‌هایی برای نوپاها در کشور و نیز پاره ای از پرسش‌های مهم بحث سرمایه گذاری که در کشور بی پاسخ مانده، ارائه شده است در بخش بعدی مطالعه وضعیت سرمایه گذاری در کشور بررسی شده است و در آن به نبود آثار فعالیت فرشتگان در کشور، خلاء فعالیت مراکز رشد و شتاب دهنده‌های نوپاها و سرانجام وضعیت صندوق‌های سرمایه گذاری دولتی و خصوصی در کشور با ذکر نام آنها، پرداخته شده است بخش دیگر این مطالعه شماره ۱۰ وضعیت سرمایه گذاری در حوزه نوپاها در کشورهای مختلف منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا به عنوان مجله ۱۱ پیرامون کشور بوده است

در بخش پایانی با توجه به حجم ۶ مطالب پیش گفته، مجموعه ای از توصیه‌های کارشناسی برای تقویت این حوزه و رشد و ارتقای فسی د سب و کای‌های نوپا و بالتبع رشد حجم سرمایه و تعداد سرمایه گذاران این حوزه به تفکیک بخشهای مختلف یعنی سرمایه کارآفرینان کشور، دولت، صندوق‌های سرمایه گذاری، جوانان کارآفرین و مؤسس نوپاها (استارت آپ ها)، انشگاها و مراکز آموزش حرفه‌ای و رسانه‌ها، ارائه شده است.